

14. Dani predškolskog odgoja "Miris djetinjstva", Makarska, 14.11.2008.

**DIJETE ZAKAŠNJELOG
GOVORNO-JEZIČNOG RAZVOJA
"LIJENO DIJETE" ILI DIJETE KOJEMU
JE POTREBNA RANA STRUČNA POMOĆ**

Dragan Lisica, prof.logoped-savjetnik, DV "Cvit Mediterana" Split
Mr. Tamara Ciciliani, prof.logoped, DV "Bili cvitak" Sinj

Što je to zakašnjeli govorno-jezični razvoj?

Pojam zakašnjelog govorno-jezičnog razvoja se odnosi na djecu u dobi od 2. do 4. godine koja su urednog motoričkog i spoznajnog razvoja, a koja iskazuju sljedeće govorno-jezične teškoće:

- kasno progovaranje
- spor i nedostatan prirast broja riječi
- teškoće u razumijevanju verbalne poruke
- manjkava rečenica s (brojnim) netočnostima
- poteškoće u razumijevanju pitanja
- .....

Djecu zakašnjelog govorno-jezičnog razvoja možemo podijeliti u tri skupine:

- **Dijete A:** Dobro razumije govor, ali koristi svega nekoliko riječi te nema rečenicu.
- **Dijete B:** Slabo razumije govor, koristi svega nekoliko riječi i nema rečenicu.
- **Dijete C:** Ima teškoće komunikacije, igra se nemaštovito, stereotipno, nema progresije u igri, nema simboličke igre.

IGRA (ZADATAK)

Dijete A: Dobro razumije govor, ali koristi svega nekoliko riječi te nema rečenicu.

- **U prvoj godini** se spontano glasa manje od svojih vršnjaka. Ne pokušava oponašati riječi odraslih.
- **S 2 godine** se ne služi raspoznatljivim riječima, nego nerazumljivo "mumlja". Ne služi se raznovrsnim glasovima govora. Ne povezuje riječi, npr. "mama piti".
- **S 3 godine** otežano uči male dječje pjesmice. Rečenice su najviše dvočlane. Ne raste opseg i raznovrsnog rječnika. Ne postavlja pitanja i ne koristi raznovrsne rečenice.
- **S 4 godine** ima nerazumljiv govor, teško se sporazumijeva. Rječnik i rečenične strukture su siromašne. Pokazuje teškoće u postavljanju pitanja i odgovaranju na pitanja.

Dijete B: Slabo razumije govor, koristi svega nekoliko riječi i nema rečenicu.

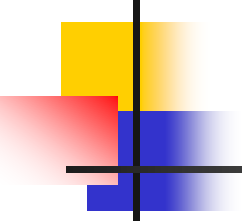
- **U prvoj godini** ne razumije jednostavne naloge (npr. "dodi", "uzmi") i ne zna na zahtjev pokazati predmete iz bliske okoline.
- **S 2 godine** ne može pokazati imenovane slike svakodnevnih predmeta. Nije sposobno izvršiti dvočlane naloge (npr. "donesi čašu", "daj medu").
- **S 3 godine** ne razumije glagole i jednostavne pridjeve (velik, malen).
- **S 4 godine** pokazuje poteškoće u razumijevanju složenijih jezičnih konstrukcija.

Dijete C: Ima teškoće komunikacije, igra se nemaštovito, stereotipno, nema simboličke igre.

- Ne ostvaruje kontakt oči u oči.
- Ne upušta se u vokalnu ili interaktivnu igru s odraslima.
- Ne pokušava komunicirati glasanjem ili pokazivanjem.
- U ponašanju dominira motorički nemir, problemi s usmjeravanjem pažnje (združena pažnja).
- Nema simboličke igre.

Što su to govorno-motoričke igre?

Govorno-motoričke igre su igre u kojima objedinjujemo pokret, gestu, dodir i motoričku aktivnost s vokalizacijom, glasanjem, imenovanjem i opisom onoga što se dešava. Pri tome koristimo pjevni ton glasa te promjene brzine, ritma, intonacije i tempa govora (govorne vrednote) kako bi naš govor učinili djetetu primamljivim i uzbudljivim.

Zašto koristiti govorno-motoričke igre?

ZNAČAJ GOVORNO-MOTORIČKIH IGARA ZA DIJETE A,

DIJETE B I DIJETE C:

- Pružaju veliki broj svakodnevnih prilika za igranje, potrebnu razinu bliskosti, pojačanu afektivnost te primjerenost sadržaja.
- Omogućavaju igranje s roditeljima/odgojiteljima koje uključuje motoričku aktivnost, obilje tjelesno-afektivne komunikacije i „otkačenost“ svih sudionika. Omogućavaju uživljavanje u različite uloge i sudjelovanje u „kao da“ igrama koje su važni pokretači dječjeg kognitivnog i govorno-jezičnog razvoja (npr. proširivanje rječnika).
- Motorička aktivnost „BUDI“ MOZAK donoseći mu bogat senzorni unos: vestibularne podražaje (osjećaj za ravnotežu), proprioceptivne podražaje (duboke osjete), taktilne podražaje, vidne podražaje....poticanje motoričkih sposobnosti dodatni je cilj govorno-motoričkih igara.
- „Maminski govor“ (nešto viši ton, sporiji tempo i širi intonacijski obrisi) potpomognut varijacijom govornih vrednota (varijacije tempa, ritma, intenziteta) dodatno pobuđuju slušnu pažnju malog djeteta. Takav govor (prozodijski) je „magnet“ za djecu usporena govorno-jezičnog razvoja.

ZNAČAJ GOVORNO-MOTORIČKIH IGARA ZA DIJETE A (DOBRO RAZUMIJE, NE GOVORI):

- Kvaliteta kretanja tj.pokreta (dinamika, trajanje, brzina, ritam, prostornost) tijekom govorno motoričkih igara u prirodnom je suglasju sa vokalizacijom, glasanjem, slogovnom strukturom riječi, ritmom riječi i rečenica. Time pomaže boljem uočavanju sluhom primljenih informacija, lakšem oblikovanju govornih iskaza, izgradnji predodžaba i asocijacija.
- Pomažu izgradnji jezičnog izražavanja. Govorno-motoričke igre zapravo su mali stihovi i pjesmice u kojima su mnogi jezični i gramatički problemi djeci servirani „kao na tanjuru“.

ZNAČAJ GOVORNO-MOTORIČKIH IGARA ZA DIJETE B (NE RAZUMIJE, NE GOVORI):

- Pokret se koristi i kao dodatno sredstvo u ovladavanju značenja riječi i izgradnji pojmova. Kod djece usporena govorno-jezičnog razvoja taj proces može biti otežan i sa stanovišta razumijevanja riječi, a ne samo sa stanovišta njihove uporabe (zapamćivanja, jezičnog oblikovanja, izgovora). To se odnosi na sve vrste riječi (imenice, glagole, pridjeve, priloge, brojeve).

ZNAČAJ GOVORNO-MOTORIČKIH IGARA ZA DIJETE C (TEŠKOĆE KOMUNIKACIJE):

- Povećana količina afektivnosti i neverbalne komunikacije osigurava pojačanu izražajnost, lakše združivanje pažnje, „dopunjavanje“ značenja izgovorenih riječi (razumijevanje), dopunsko ulaženje u simboliku geste i tečnije sporazumijevanje.

Prikaz tri govorno-motoričke igre:

- PEREM...BRIŠEM...MAŽEM...
- ETO, ETO...TRČIM PREKO...
- LUKA SE LJULJA....

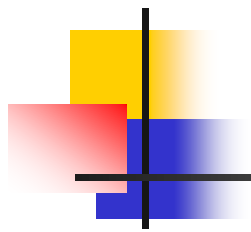
ZAKLJUČAK

Mała djeca nisu "lijena za govor". Moguće je da ona u ovom trenutku samo trebaju našu pomoć da razviju svoje govorno-jezične sposobnosti.

Stihovi, pjesmice i brojalice jedan su od načina na koji djeca i odrasli ostvaruju bliski kontakt. Naime, ovakvi sadržaji pružaju djeci senzoričku ugodu. Senzorička ugodna "otvara vrata" pažnji, pažnja "otvara vrata" komunikaciji, a komunikacija je preduvjet govorno-jezičnog razvoja.

Činimo ono što je s djetetom jedino moguće činiti: igrajmo se na način da dijete razumije i voli tu igru te govor i jezik doživi bliskim i zabavnim.

HVALA NA PAŽNJI!